

ҲИҶОБ

﴿الحجاب﴾

[Тоҷики – Tajiki – طاجيكية]

Сомонаи: NAHZAT.TJ

2010 - 1431

islamhouse.com

الحجاب

« باللغة الطاجيكية »

NAHZAT.TJ

2010 - 1431

islamhouse.com

ҲИҶОБ

Ба номи онки зебосту дӯстдори зебой! Ҳиҷоб чист, аз кучо ва кай пайдо шудааст? Оё дар динҳои пеш аз исломӣ, ҳиҷоб вуҷуд доштааст ё не? Қойгоҳи он дар он динҳо ва ҷомаҳои ғайри исломӣ чигуна буда ва ҳаст? Қойгоҳ ва ҳукми ҳиҷоб дар ислом чист? Ин мавзӯоте ҳастанд, ки дар ин мақола ба онҳо мепардозем ва кӯшиш ба он мекунем, ки ҷанбаҳои норавшани ин мавзӯро барои хонандаи нуктасанҷ равшан намоем.

Таърихи ҳиҷоб

Агар бихоҳем таърихи ҳиҷобро ба таври кулӣ ва иҷмолӣ баррасӣ намоем, ин кор ниёзманди таҳассуси вофир дар заминаи таърихи ҷомаҳои башарӣ дар тӯли адвори гузашта мебошад, ки ин кор аз ҳавзаи таҳассуси ин ҷониб хориҷаст. Аммо метавонем ба таври хулоса ба чанд намунаи таърихӣ ва мазҳабӣ нигоҳ кунем ва кӯтоҳ ба баррасии онҳо пардозем .

1- Эрони бостон: дар китоби «Таърихи тамаддун» навиштаи Вел Дюрант тарҷумаи форсӣ сафҳаи 552 дар бораи қойгоҳи қанони Эрони бостон меҳонем: «дар замони Зардушт қанон манзалати олие доштанд. Бо қамоли озоди ва бо рӯйи

кушода дар миёни мардум омаду шуд мекарданд. Пас аз Дориюш мақоми зан, махсусан дар табақаи сарватмандон таназзул пайдо кард. Занони фақир чун барои кор кардан аз омаду шуд дар миёни мардум ночор буданд, озодии худро ҳифз карданд, вале дар мавриди занони дигар, гӯшанишинии замони ҳайз, ки барояшон воҷиб буд, рафта-рафта имтидод пайдо кард ва саросари зиндагии иҷтимоиашонро фаро гирифт. Ин амр худ мабнои пардапӯшӣ дар миёни занон ба шумор меравад. Занони табакоти боло ҷуръати онро надоштанд, ки ҷуз дар тахти равони рӯпӯшдор аз хона берун биёянд ва ҳаргиз ба онҳо иҷоза дода намешуд, ки ошкоро бо мардон сӯҳбат ва раву о дошта бошанд. Дар нақшхое, ки аз Эрони бостон боқӣ мондааст, ҳеч сурати зан дида намешавад ва ному аз эшон ба назар намерасад».

2- Дини яҳудият: дар мавриди таърихи ҳиҷоб муаррихи номдор ва муосир Вел Дюрант дар китоби «Таърихи тамаддун» чилди 12 сафҳаи 30 менависад: «агар зане ба нақзи қонуни яҳуд мепардохт, чунонки масалан бе он ки чизе бар сар дошта бошад ба миёни мардум мерафт ё инки дар хиёбон нах меришт, ё бо ҳар синфе аз мардон дарди дил мекард, ё садояш он қадар баланд мебуд, ки агар дар хона такаллум мекард

ҳамсоягонаш метавонистанд садои ӯро бишнаванд, дар он сурат мард ҳақ дошт бидуни пардохти маҳр ӯро талоқ диҳад».

Сабабҳои пайдоиши ҳиҷоб

Бо таваҷҷуҳ ба таърихчаи зикршуда ва афкори мардум дар иҷтимои кунунии мо ин суоле падида меояд, ки сабабҳои пайдоиши ҳиҷоб чӣ будааст? Дар ибтидо ба хоҳири хассосияти мавзӯ ва вуҷуди фалсафаҳои гуногун дар ҳар ду тарафи мувофиқ ва мухолиф бо ин падида, ба ин мавзӯ аз назари ҷомеаҳои ғайри исломӣ мепардозем ва баъд назари Исломиро дар ин мавзӯ баррасӣ хоҳем кард.

Куллан 5 навъ назар дар мавриди пайдоиши ҳиҷоб дар ҷомеаҳои ғайри исломӣ зикр шудааст:

- 1- Майл ба риёзат кашидан (Ҷанбаи фалсафӣ): бар асоси ин дидгоҳ, чун иддае натиҷаи ҳамаи бадихоро дар муошират бо зан ва ҳамчунин шахватронӣ медонистанд, бо маҳдуд кардани зан дар пушиш ва хонанишин кардани он, мехостанд ин мушкилотро коҳиш диҳанд. Намунаи ин тафаккурро метавон дар мактаби буддизм ва дар кишварҳои шарқи Осиё, аз ҷумла Хинд ва Чин мушоҳида кард.

- 2- Набудани амният ва адолати иҷтимоӣ (ҷанбаи иҷтимоӣ): иддае муътақиданд, ки дар ҷомеаҳои қадим, чун амният ва адолати иҷтимоӣ вуҷуд надоштааст, ба ҳамин хотир ҳиҷоб барои масуниятӣ зан аз таҷовуз ё тасоҳуби соҳибони зӯр ва қудрат ибдоъ шудааст. Намунаи ин тафаккурро метавон дар Эрони бостон ва ҷомеаҳои, ки дар онҳо ҳарамсаро зиёд будааст мушоҳида кард.
- 3- Падарсолорӣ ва ҳисси моликият барои истисмори зан (ҷанбаи иқтисодӣ): афроде, ки ин омилро аз ҷумлаи авомили пайдоиши ҳиҷоб медонанд, муътақиданд, ки ин омил барои истисмори зан ва баҳракашии иқтисодӣ аз онҳо баъд аз гузашти даврони дастаҷамъии ҷинсӣ дар таърих, сабаби пайдоиши ҳиҷоб шудааст. Намунаи ин тафаккурро низ метавон дар ғарб ва тарафдорони камунизм, мушоҳида кард.
- 4- Ҳасодат ва худхоҳии мардон (ҷанбаи ахлоқӣ): онҳое, ки ба ин омил муътақиданд, мегӯянд: чун мардон ба мардони дигари ҳамнавъи худашон рашк меварзиданд, ба хоҳири онки занонашон мавриди таваҷҷуҳи марди дигаре қарор нагирад, онро дар пӯшиш маҳдуд мекарданд. Намунаи ин тафаккурро метавон дар ҷомеаҳои бадавӣ ғарбӣ мушоҳида кард.

5- Воқеияти вучудии худӣ занон (чанбаи равонӣ): тарафдорони ин назария мегӯянд, чун занон ҳамеша ба сабаби камбудӣ тавони ҷисмиашон нисбат ба мардон ва ҳамчунин масоиле чун бакорат ва одати моҳона, эҳсоси ҳақорат мекарданд, бопӯшондан ва махфӣ кардани худ меҳостанд ин камбудӣ равониашонро пинҳон созанд. Намунаи ин фикрро метавон дар таълимоти дини яҳуд ва Эрони бостон пайдо кард.

Ҳоло ки бо назари муҳолифини Ислом ва ҷомеаҳои ғайри исломӣ дар бораи ҳиҷоб ошно шудед, шояд гумон кунед, ки сабаби пайдоиши ҳиҷоб дар ислом ҳам яке аз авомили фавқ аст. Ё инки суол кунед, ки оё авомили мазкур дар пайдоиши ҳиҷоб дар Ислом нақш доранд? Агар чунин бошад, бояд бигӯем, ки ҳамаи ин авомил аз назари Ислом ғайри қобили қабул ҳастанд. Зеро:

- 1- Ислом риёзат кашидан ва тарки лаззатҳои дунё карданро манъ кардааст.
- 2- Дар Арабистон амнияти ҷинсӣ вучуд доштааст ва ончи мавҷуд набуда, амнияти иҷтимоӣ будааст.
- 3- Ислом ҳаргиз нахостааст, ки зан василаи даромади иқтисодии мард бошад.

4- Худованд дар вучуди мард як ҳисси ҳасодат ва як ҳисси ғайрат гузоштааст. Ҳасодат дар вучуди мардон ва занон муштарак аст, вале Ислом онро мазаммат карда, хоҳони кантрол кардани он аст. Аммо ғайрат аслест барои ниғаҳдорӣ аз киёни хонавода, ки аз ҳасодат ба кулӣ фарқ дорад.

5- Қавонини Ислом барои занон махсусан дар даврони ҳайз ва нифос, ки онҳоро аз баъзе ибодот маоф мекунад ва робитаи ҷинсиро бо онҳо иҷозат намедиҳад, маҳз ба хотири эҳтиром ба занон аст. Зеро дар ин замон занон майл ва рағбате ба омезиши ҷинсӣ надоранд ва аз лиҳози равонӣ дар як ҳолати хос ба сар мебаранд, ки робитаи ҷинсӣ метавонад ба онҳо зарари рӯҳӣ расонад. Пас ончи аз ин гуфтаҳо маълум мешавад, авомили ғавқ ҳеҷ нақше дар пайдоиши ҳиҷоб дар Ислом надоранд.

Ғавоиди ҳиҷоб

Барои дарки беҳтари мавзӯъ мехоҳем бубинем, ки оё ҳиҷоб барои зан ғоидае дорад? Оё ҳиҷоб фақат барои маҳдуд кардани занаст? Бинобарин мехоҳем, чанд нуқтаи аслиро дар бораи ғавоиди ҳиҷоб баён кунем, то дарки сабаби пайдоиши ҳиҷоб дар Ислом осонтар гардад.

Боло бурдани арзиши зан: Тибқи хавоси зотӣ ва фитрии мардон маъмулан заноне, ки аз назари сексологӣ дастрасӣ ба онҳо осон ва онҳо бахшанда ҳастанд, мавриди эҳтироми мардон нестанд. Он таваҷҷуҳи андаке ҳам, ки мардон ба ин закон доранд дар асл таваҷҷуҳ ба ғаризаи шахвати худашон аст, то ба василаи онҳо ирзо шавад, на таваҷҷуҳ ба он закон. Чунончи баъд аз ба ҳадаф расиданашон он майл ҳам аз байн хоҳад рафт. Масалан, агар марде издивоҷ карданӣ бошад, ҳеч гоҳ аз занони хиёбонӣ (трасавик) ва фоҳишаҳои дискотекаҳо ҳамсар интиҳоб намекунад. Мардон ба далели моҳияти кошифгунашон дар пайи кашф ва тасхири занони бикр ва дастнаёфтани ҳастанд. Шарму ҳаё зотан мардонро ҷазб мекунад ва ҳиҷоб ба унвони як ҳоил байни зану мард, доим ин қувваи қудратманди мардонро таҳрик месозад. Файласуф ва ҷомеашиноси аврупоӣ- Вел Дюрант, дар ин бора чунин мегуяд: «Худдорӣ аз беҳаёӣ ва имтиноъ варзидан аз базлу бахшиш беҳтарин силоҳ барои шикори мардон аст. Агар ҳамаи аъзои ниҳонии инсонро дар миёни мардум ошкоро шарҳу тавзеҳ медоданд, таваҷҷуҳи мо ба он ҷалб мешуд, вале майлу рағбати мо хеле кам таҳрик мешуд. Марди ҷавон ба дунболи чашмони пур аз ҳаё аст ва бе онки худ бидонад ҳис мекунад,

ки ин худдории зарифона аз як латофат ва назокати олий хабар медиҳад».

Мардон ба далели рӯҳияи хашин ва сахт доштанишон ва ба далели бартарии ҷисмиашон, ба сурати толиб ва ошиқанд аммо занон ба хотири моҳияти латиф ва эҳсосиашон, ҳамвора матлуб ва маъшуканд. Дар ашъори шоирони гузашта ва муосир зан ба унвони мазҳари зебой ва латофат ҳамеша дар канори гул ҷой доштааст ва ҳамеша ба унвони маҳбуб ва маъшук ёд шудааст. Аммо мард ба хотири ҳамон қудрат ва хушунати вучудааш ҳамеша ошиқ толиб ва муҳиб тасвир шудааст. Бинобарин занон ба хотири ба даст овардани ҳамон муҳаббату ишқ ва эҳсоси амнияти рӯҳӣ, равонӣ, ҷисмӣ, ҷинсӣ ва аз ҳама муҳимтар ба даст овардани арзиш ва эҳтироми инсонӣ аз тарафи ҷинси муҳолифашон, ниёзманданд, ки мард ба онҳо таваҷҷуҳ кунад ва муҳаббат, ишқ ва ҳама чизашро ба ӯ ҳада бидиҳад. Мард низ бар тибқи ҳамон асле, ки гуфтем, фитратан чунин занеро арзишманд ва идеали худ медонаду интиҳоб мекунад, то ишқу муҳаббат ва ҳама чизашро ба ӯ ҳада кунад. Мард ҳар қадар барои ба даст овардани маъшук ва матлубаш бештар ранҷ бикашад, қадри онро ҳамон андоза бештар медонад. Ба қавли Вил Дюрант: «одоби ҷуфтҷӯӣ иборат аст аз ҳамла барои тасарруф дар мардон ва ақибнишинӣ

барои дилрабоӣ дар занон ва зан барои мард ҳамчун ҷоизаест, ки бояд онро бирабояд.

2- Амнияти иҷтимоӣ: аз назари Ислом яке аз ғоидаҳои ҳиҷоб ин аст, ки дар системаи ҷинсияти (сексологии) равобити инсонӣ байни ду ҷинси муҳолиф таносуб ва таодул барқарор мешавад. Гап дар сари он меравад, ки оё мард ҳақ дорад дар ҳар маҳфиле ва ҳар ҷойе ки бихоҳад ниҳояти истифодаи ҷинсиро аз зан бибарад ва ёро ба монанди бардаи худ мавриди истифода қарор диҳад, ё на? Аз назари Ислом ин адолат нест, ки мард ба далели бартарии ҷисмиаш бихоҳад занро мустаъмараи худ карда аз ӯ баҳракашии ҷинси кунад. Дар ҷомеаи имрӯзаи мо ва куллан ҷомеаҳои, ки бараҳанагӣ ба унвони фарҳанг ва пешрафт муаррифӣ шуда ва мешавад, зан дар ҳақиқат василаи ирзои шаҳавоти ҷомеаи мардсолор аст. Истифодаи ҷинсӣ аз бадани занон дар филмҳо, ресторанҳо, казиноҳо ва фурӯшгоҳҳо ба нафъи кист? Оё ин мардҳо нестанд, ки барои бештар кардани муштариёни худ дар филмҳо, ресторанҳо, казиноҳо, фурӯшгоҳҳо ва ҳатто барои таблиғоти маҳсулоти худ аз ҷинсияти зан суистифода мекунанд? Ба хотири ҳамин суистифодаҳо ва беарзишсозии занон буд, ки мактаби

«фиминизм» дар Аврупо арзи вучуд кард. Мактабе, ки мехоҳад арзиши занро боло барад ва ӯро аз бардагии шахвонии мардон бираҳонад. Аммо Ислом 14 қарн пеш бо матраҳкардани пӯшиши исломӣ ин каромат ва арзиши занро ҳифз карда, амнияти иҷтимоиро барқарор кардааст. Амре, ки дар тӯли таърих сикҳаташ ба исбот расидааст.

3- Манфиати иқтисодӣ: бар хилофи назарияи мавҷуд, ки пӯшишро ба далели маҳдудкунанда буданаш, монеи фаъолиятҳои иҷтимоӣ ва иқтисодии занон медонанд, Ислом муътақид аст, ки агар занон бо риояти пӯшиши исломӣ дар ҷомеа ба фаъолият бипардозад, на танҳо боқе надорад, балки барои иҷтимоӣ муфид аст. Зеро ин пӯшиш монеъ аз он мешавад, ки масоили ҷинсӣ ба муҳитҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ кашида шавад. Дар натиҷа он қадар фикру нерӯе, ки дар ин муҳитҳо дар масоили ҷинсӣ масраф мешавад, дар қор ва фаъолияти иқтисодӣ масраф мешавад ва ҳосили он пешрафти иҷтимоӣ аст. Таҳқиқоте, ки дар ҷанд соли охир дар Амрико, Малайзия ва Чин анҷом шудааст дар қорхонаҳое, ки занон пӯшиши қомилтаре доранд истехсолот аз 15 то 20% бештар будааст. Ба ҳамин хотир имрӯз дар бештари қорхонаҳои пешрафтаи дунё ба

пӯшиши занон аҳамияти зиёде медиҳанд, аммо мутаассифона дар ҷомеаи мо ба он бархурди комилан баракс мешавад. Аммо ба зудӣ ҷомеаи мо низ ба ин натиҷа хоҳад расид. Зеро Ислом муътақид аст, ки масоили ҷинсӣ бояд маҳдуд ба хонавода ва ҳарими хусусии афрод бошад, на муҳити кор.

4- Маҳбубияти ҷинсӣ (сексӣ): шаҳват ношӣ аз таҳрики бадани ду ҷинс муҳолиф ба куниш ва вокунишҳои мобайни онҳост. Ин эҳсос замоне байни ду фард рух медиҳад, ки хусуситарин чизҳои худро дар ихтиёри ҳамдигар қарор диҳанд ва аз онҳо ба таври муштарак истифода кунанд. Замоне, ки ин ҳарими хусусӣ нобуд шавад ва фарқе байни ҳарими хусусӣ ва умумӣ боқӣ намонад, ин ҳисси шаҳват низ бемаъно мешавад ва моҳияти дигаре пайдо мекунад. Ҳичоб ба далели моҳияти боздорандагӣ аз ин ҳарим посдорӣ мекунад. Бинобарин ҳичоб ба равобити ҷинсии ду ҷинс хидмате мекунад, ки бараҳнагӣ карда наметавонад. Урғӣ боис мешавад, ки ишқ маъноӣ ошиқу маъшуқиашро аз даст бидиҳад ва ин эҳсосу отифаи зебои илоҳӣ ба як тичорати оддӣ рӯзона табдил шавад. Дар ин ҳолат инсоният низ зери суол меравад ва дар маърази хатари бузурге қарор мегирад.

Чунонеки имрӯз шоҳиди авоқиби номатлуби ин амр ҳастем, ки ба сурати бемориҳое, чун ЭЙДЗ, СПИД, СИФЛИС ва ғайра арзи вучуд кардаанд. Пас маълум мешавад ки ҳиҷоб бузургтарин хидматро ба арсаи сексологӣ ва ишқии инсонҳо мекунад. Ҳатто нобиғаи ҳунари ҳоливуд Алфорд Ҳечкал дар ин бора мегӯяд: «ман муътақидам, ки зан ҳам бояд мисли як филм асроромез ва сеҳрангез бошад, ба ин маъно, ки моҳияти худро камтар нишон диҳад ва барои кашфи худ мардро ба нерӯи тахайюл ва тасаввури зиёдтаре водорад. Бояд занон пайваста ба ҳамин шева рафтор кунанд ва бигзоранд мард барои кашфи онҳо бештар ба худ заҳмат диҳад. Занони шарқӣ чанд сол пеш ба хотири ҳиҷоб ва ниқобе, ки ба кор мебурданд, худ ба худ ҷаззоб менамуданд ва ҳамин масъала ҷозибайи нерӯманде ба онҳо медод. Аммо ба тадриҷ бо талоше, ки ин занон барои баробарӣ бо занони ғарбӣ анҷом медиҳанд, он ҳиҷоб ва он ҷаззобият аз байн рафта истодааст ва ҳамзамон аз ҷозибайи ҷинсии ӯ низ коста мешавад».

Ҳичоб аз дидгоҳи Ислом

Ҳичоб дар Ислом ҷойгоҳи хосси худро дорад ва яке аз фарзҳои асли ба шумор меравад, ки дар Қуръони карим бо дастури мустақим Худованд онро барои занони муъмин вазифаи шаръӣ қарор додаст. Дар ояти 59-уми сураи Аҳзоб Худованд мефармояд:

Инчунин дастури сареҳ ва равшани дигаре низ дар сураи Нур оятҳои 30 ва 31 аз сӯи Худованди раҳмон ба ин сурат омадааст.

Пас ҳичоб дастури илоҳиест, ки ҳар зани мусулмон барои риояти он мукаллаф шудааст ва тибқи оятҳои мазкур ва иҷмои уламои исломӣ ҳичоб барои ҳар як зани мусулмон фарз аст.

Хулоса, бо тавачҷуҳ ба ончи аз аҳком ва ғавоиди ҳичоб баён кардем, ба ин натиҷа мерасем, ки:

Пеш аз ҳама ҳичоб як амр ва дастури илоҳист, на фармудаи ягон мулло ё эшон ва ҳар ҳукме, ки аз ҷониби Худованди раҳмон омада бошад, ҳатман дорои ҳикматҳост, ки метавонем баъзе аз онҳоро чунин баршуморем:

- 1- Ҳичоб на як василаи маҳдудият, балки василаи маҳбубият барои занон аст.

2- Дар буъди иқтисодӣ натанҳо монеи пешрафту тараққӣ нест, балки мояи рушду пешрафти истехсолот аст.

3- Василай боло бурдани каромати зан ва ҳофизи амнияти рӯҳӣ, равонӣ, чинсӣ ва отифии онҳост.

4- Яке аз василаҳои аслии пешгирии бемориҳои чинсӣ мебошад.

Албатта инҳо он ҳикматҳое ҳастанд, ки имрӯз мардум чи мусулмонон ва чи ғайри мусулмонон ба онҳо муътарифанд ва ҳикматҳои зиёди дигаре дар он нуҳӯфта аст, ки шояд баъдҳо равшан шаванд.